

COOKIES, ŠPIÓNI NA NETU

Otázky a odpovědi

Co jsou cookies a jak fungují?

Cookies jsou malé soubory, které si webové stránky ukládají do tvého počítače nebo mobilu. Pomáhají jim „zapamatovat si“ důležité informace, takže například nemusíš pokaždé znovu vyplňovat přihlašovací údaje, nastavovat jazyk nebo hledat věci v nákupním košíku.

Díky cookies zároveň funguje cílená reklama – weby dokážou zjistit, co tě zajímá, a podle toho ti nabízet relevantní obsah. To využívají firmy, aby ti ukazovaly nabídky, které by se ti mohly líbit.

Zkrátka, cookies usnadňují prohlížení webu, ale zároveň shromažďují informace o tvém chování na internetu. Proto je dobré vědět, že je můžeš kdykoli spravovat nebo mazat v nastavení svého prohlížeče.

Jaké výhody a nevýhody uživatelům cookies přinášejí?

Cookies mají pro uživatele spoustu výhod. Díky nim se ti na internetu zobrazuje obsah, který tě opravdu zajímá. Například doporučená videa, články nebo reklamy na věci, které by se ti mohly hodit. Zároveň ti usnadňují nakupování a pomáhají se v prohlížeči lépe orientovat.

Na druhou stranu mají cookies i nevýhody. Aby mohly přizpůsobovat obsah, musí sledovat, co na internetu děláš. To znamená menší soukromí. Navíc se ti pak může zobrazovat jen určitý typ informací, což může vést k tzv. „informační bublině“ – vidíš jen věci, které potvrzují tvé názory, a těžko se dostaneš k jiným pohledům na věc. Proto je dobré cookies občas zkontrolovat a rozhodnout se, jaké chceš povolit.

Jak omezit sběr cookies a co to znamená v praxi?

Pokud nechceš, aby si weby ukládaly cookies, můžeš je v nastavení prohlížeče zablokovat nebo pravidelně mazat. To ale znamená, že si stránky nebudou pamatovat tvoje přihlašovací údaje, nastavení nebo obsah košíku. A reklamy, které uvidíš, nebudou přizpůsobené tvým zájmům.

Další možností je anonymní režim (např. „inkognito“ v Google Chrome), který při prohlížení internetu cookies automaticky neukládá. Taky si můžeš nastavit reklamy na Google nebo Facebooku tak, aby byly méně personalizované.

Existují i speciální rozšíření do prohlížeče, která pomáhají cookies a reklamy spravovat nebo přímo blokovat. To má ale i nevýhody. Spousta webů (například zpravodajské stránky) vydělává právě z reklam, a pokud je lidé blokují, mají provozovatelé menší příjmy. Proto se inzerenti snaží reklamy dělat méně rušivé a víc přizpůsobené uživatelům. Každý si tedy musí najít rovnováhu mezi soukromím a pohodlím při používání internetu.

Příklady speciálních **rozšíření do prohlížeče**, která pomáhají cookies spravovat nebo blokovat:

- **Remove Cookies for Site** – smaže cookies pro konkrétní web, na kterém právě jsi.
- **Edit This Cookie** – umožňuje cookies upravovat a mazat.
- **Click&Clean** – dokáže odstranit nejen cookies, ale i historii prohlížení.

Co se stane, když smažu historii prohlížení? Pomůže to?

Kromě historie prohlížení můžeš v nastavení smazat i cookies a další uložená data. A to buď úplně, nebo jenom za určité období. To znamená, že weby si už nebudou pamatovat tvoje přihlášení, nastavení nebo obsah v košíku. Cookies se ale začnou znova ukládat, jakmile se na stránky vrátíš. Smazání historie je tedy jen jednorázové řešení.

Jak funguje anonymní prohlížení? Omezím tím sběr osobních dat?

Anonymní režim umožňuje procházet internet, aniž by se ukládala historie prohlížení, cookies nebo dočasná data. To znamená, že si prohlížeč nebude pamatovat:

- Navštívené stránky
- Přihlašovací údaje
- Vyplněné formuláře
- URL adresy
- Seznam stažených souborů

Soubory, které si stáhneš, a záložky ale zůstanou uloženy. Cookies se sice v anonymním režimu dočasně ukládají, ale při zavření okna se automaticky smažou. To pomáhá omezit sledování, ale neznamená to úplnou anonymitu – provozovatelé webů nebo tvůj poskytovatel internetu pořád můžou vidět, co děláš online.

Jaký má sběr dat o uživatelích zákonné rámce?

Provozovatelé webových stránek musí informovat uživatele, že jejich stránky sbírají cookies a musí získat tvůj souhlas k jejich použití. Za souhlas se ale považuje i samotné nastavení prohlížeče, pokud si cookies neblokuješ.

Zákony také dávají uživatelům právo vědět, jaké údaje o nich weby sbírají. Každá firma by měla na žádost uživatele říct, jaké údaje o něm má, proč je sbírá a komu je poskytuje. Navíc podle pravidel GDPR máš právo požádat, aby firma všechny údaje, které o tobě shromáždila, smazala. K tomu by mělo stačit i to, že odvoláš svůj souhlas se zpracováním těchto údajů.

Došlo někdy k nějakému velkému zneužití cookies?

Pokud jde o cookies, zatím nedošlo k žádnému velkému zneužití nebo úniku těchto údajů. To hrozí spíš v případě kontaktní údajů, osobních údajů ze sociálních sítí nebo informací z firemních zákaznických databází.

Odpovědi vypracoval: Michal Kříž, PR a marketingový konzultant

Odkazy:

Článek popisující obchodní model Facebooku (ENG) - <https://www.feedough.com/facebook-business-model-makes-money/>

Více informací o ochraně osobních údajů v souvislosti s platností evropského Obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) - <https://www.gdpr.cz/>

Doporučená literatura:

PARKER, G.; VAN ALSTYNE, M.; CHOUDARY, S. P.: Platform revolution: how networked markets are transforming the economy and how to make them work for you. W. W. NORTON & COMPANY, New York 2016.

Aktualizace 7. března 2025.